

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

I følge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

20/2604-

14. august 2020

Orientering om endringer i bioteknologiloven - fastsettelse av rådgivende instans

1 Innledning

Helse- og omsorgsdepartementet viser til brev 19. juni 2020 med orientering om endringer i bioteknologiloven, inkludert bestemmelsen i § 2-6 nytt fjerde ledd som åpner for at behandlende lege kan be om en vurdering fra en instans bestemt av departementet i særlige tilfeller der legen er i tvil om omsorgsevnen til kvinnen eller paret som søker assistert befruktning. Barne- og familiedepartementet har i samråd med Helse- og omsorgsdepartementet lagt oppgaven som rådgivende instans til Bufetat region øst, Enhet for Adopsjon. I dette brevet gis en nærmere veiledning om praktisering av bestemmelsen.

2 Nærmere om bruk av rådgivende instans

2.1. Bakgrunn

Bestemmelsen om rådgivende instans er en av flere nye bestemmelser i bioteknologiloven som skal bidra til at legen som behandler søknader om assistert befruktning skal kunne gjøre en mest mulig riktig vurdering av paret eller kvinnens omsorgsevne.

Etter bioteknologiloven § 2-6 er det *legen* som vurderer og avgjør om et par eller enslig kvinne skal få assistert befruktning. Beslutningen skal bygge på en medisinsk og psykososial vurdering av søker, og det skal legges vekt på "*kvinnens og hennes eventuelle ektefelle eller samboers omsorgsevne og hensynet til barnets beste.*"

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 406

Avdeling
Helserettsavdelingen

Saksbehandler
Marianne Sælen
22 24 84 92

Dette var også gjeldende rett før de nye endringene av bioteknologiloven. I Prop. 34 L (2019-2020) foreslo departementet flere tiltak som kan styrke legens vurdering av søkerens omsorgsevne. Det ble bl.a. foreslått følgende endringer, som nå er vedtatt av Stortinget:

- Behandlende lege skal få innsyn i relevant taushetsbelagt informasjon om søkere av assistert befruktning, med grunnlag i samtykke.
- Behandlende lege som er i tvil om omsorgsevnen skal kunne innhente råd fra en annen offentlig instans i særlige tilfeller.
- Alle som søker assistert befruktning har plikt til å legge frem en barneomsorgsattest.

Bakgrunnen for endringene var tilbakemelding fra helsetjenesten om at behandlende lege noen ganger opplever utfordringer i forbindelse med egnethetsvurderinger av søkere. Det ble blant annet vist til at i tilfeller der legen finner det nødvendig å innhente rapport fra NAV eller barnevernet, kan det være vanskelig å få innhentet dette. Det kan også være vanskelig for behandlende lege å avgjøre en søknad om assistert befruktning alene der han/hun er i tvil om søkerens omsorgsevne.

Forslaget om en rådgivende instans fikk god støtte av høringsinstansene. I Prop. 34 L (2019-2020) fremgår det bl.a. under pkt 7.6.4. *"Fertilitetsklinikkene opplever noen ganske få tilfeller i året hvor de er i tvil om søkerens egnethet. Departementet vil vurdere nærmere om Bufetat kan få ansvar for å være rådgivende instans for vurdering av egnethet hos enkelte søkere av assistert befruktning."*

2.2 Nærmere om innhenting av vurdering fra rådgivende instans

Bioteknologiloven § 2-6 nytt fjerde ledd lyder:

Dersom legen er i tvil om kvinnens eller parets omsorgsevne, kan legen be om en vurdering av omsorgsevnen fra en instans bestemt av departementet. Etter å ha mottatt vurderingen, beslutter legen om kvinnen eller paret skal få behandling med assistert befruktning.

Som nevnt ovenfor, er bestemmelsen om rådgivende instans ett av flere tiltak som skal bidra til riktige vurderinger av omsorgsevnen hos søkere av assistert befruktning.

Departementet legger imidlertid til grunn at innhenting av vurderinger fra rådgivende instans (Bufetat region øst, Enhet for Adopsjon) kun vil være aktuelt unntaksvis i de særlige tilfellene legen er i tvil om omsorgsevnen hos søkere av assistert befruktning. Før legen ber om en slik vurdering, skal legen selv ha vurdert og innhentet relevant dokumentasjon fra ulike instanser om søker(ne). Dersom legen mener det ikke er tvilsomt at søknaden bør avslås, skal det ikke innhentes vurdering fra rådgivende instans.

Departementet vil også understreke at det er legen, og ikke den rådgivende instansen, som kan innhente relevant informasjon fra offentlige instanser etter § 2-6 tredje ledd om søker.

Den rådgivende instansen vil etter anmodning fra legen kunne gi råd på bakgrunn av den dokumentasjon som er fremlagt og innhentet i forbindelse med legens vurdering av

kvinnens/parets omsorgsevne. Dersom den rådgivende instansen mener det bør innhentes ytterligere opplysninger eller dokumentasjon, skal saken sendes tilbake til legen for eventuell ny kontakt med kvinnen eller paret og innhenting av ny dokumentasjon.

Etter at den rådgivende instansen har gitt sin vurdering, er det legen som fatter den endelige beslutningen om kvinnen eller paret skal få behandling med assistert befruktning. Vurderingene fra Bufetat er kun rådgivende.

Helsedirektoratet vil få i oppdrag å utarbeide retningslinjer for vurdering av egnethet ved assistert befruktning.

Med hilsen

Geir Helgeland (e.f.)
avdelingsdirektør

Marianne Sælen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Barne- og familiedepartementet
Helsedirektoratet
Statens helsetilsyn
Bioteknologirådet